

моєї теми (що потім стала за дипломну роботу) наш завідувач кафедрою професор Володимир Олександрович Замлинський. Спочатку була довга розмова – «про життя», яка поступово перейшла на геральдику. Дослівно сьогодні й не пригадати, які саме докази приводив наш професор, щоб переконати нас у важливості таких досліджень. Та, пам'ятаю, як дістав він із шухляди в столі папку, вийняв красивий малюнок, і простяг мені: – «Це – на згадку про перший крок», – мовив всміхаючись. Герб українських земель, власне, Великий Державний Герб України, створений в екзилі М.Битинським, і досі зберігається у мене в архіві, започаткувавши папку під №1. Дуже складною виявилась моя тема, бо матеріалів було обмаль. Ніхто тоді не надавав значення тим міським знакам, що з труднощами пробивали собі шлях до міської атрибутики. За порадою Володимира Олександровича сіла я за друкарську машинку, і «відклацала» ...500 листів – в усі населені пункти, навіть СМТ, де колись вирувало міське життя, і громади мали Магдебургію. Лист-звернення до голів рад (всіх рівнів) підписав Володимир Олександрович. І почали приходити листи, часом із кольоровими зображеннями гербів. Так з'явилися у мене матеріали, що лягли в основу дипломної роботи, а потім – кандидатської дисертації. Шлях від підбірок матеріалів до тексту дипломної був нелегким. Читала, за порадою свого наукового керівника, все підряд, а потім «звітувалась», і виходила від нього у розпачі не один раз: «Нічого не знаю!» Він навчив мене терпляче ставитись до зауважень, і, що головне, не зупинятись на досягнутому.

Тепер, з позиції років, що минули, тільки й можу оцінити, по справжньому, те, що Володимир Олександрович нам дав. Він навчив нас шукати і знаходити документи по крихах, любити свою працю, бо сам був палко закоханий в науку, і сподівався – ми його зміна, тому і вкладав у наші голови все те, що знав сам, щедро, до останку. І робив то не нав'язливо, тактовно, з усмішкою: «Ти просто забула, подумай». А ми, взагалі, про те й не чули. Дуже зараз жалкую, що не змогли за його життя сказати Учителю: – «Дякую за все». Адже путівку в науку дав багатьом з нас саме він – наш Володимир Олександрович.

Київська старовина. – 1992. – № 4 та ін.

⁹ Давні герби українських міст //Сільські обрії. – 1990. – № 9; Українські земельні герби //Сільські обрії. – 1990. – № 8; Геральдика України //Україна. – 1992. – № 14 та ін.

¹⁰ Гетьмани України //Радянська Волинь. – 1990. – 18 квітня; Відлуння минулих літ //Волинь. – 1992. – 17 вересня.

¹¹ Материні крила //Київ. – 1986. – № 2-3; Біля першовитоків слави запорозької //Дніпро. – 1989. – № 4; Байда-Вишневецький //Знання та праця. – 1989. – № 12; Віч – на – віч з пращурами //Київський вестник. – 1994. – 27 січня.

¹² Історія України в особах IX-XVIII ст. – К.: Україна, 1993.

¹³ Історія України в особах IX-XVIII ст. – К.: Україна, 1995.

Ярослава Іщенко

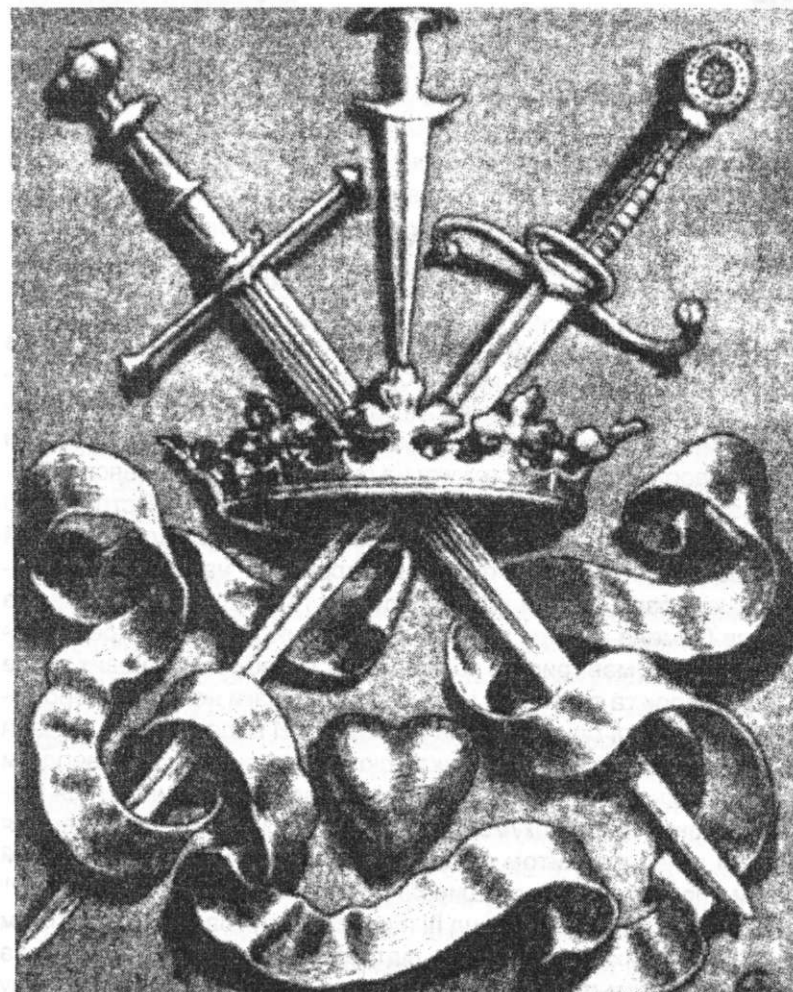
МИ БУЛИ ЙОГО СТУДЕНТАМИ

Спочатку, здавалось всім нам, що належати за фахом – вузькою спеціалізацією до однієї з кафедр на історичному факультеті КДУ, – то проста формальність. «Архівісти», як нас називали на факультеті, зграйкою залітали на кафедру, щоб визначитись з темою курсової, перебирали подумки все, що залишилось в голові від читання спеціальних та нормативних курсів, а відтак – шукали найлегше у тому списку-переліку тем, які сьогодні звучать, признаюся, як пісня з чудовою мелодією спогадів. Оскільки у нас вдома постійно говорили про необхідність розробки окремих джерельних комплексів (мама моя – фахівець саме в галузі СІД), то чому б було мені не взяти, скажімо, для дослідження, знакові системи гербів? Всупереч всім, хто намагався обрати за тему курсової саме ту, після якої стояла значна за обсягом бібліографія, обрала я собі за тему геральдику міст радянського періоду, 60–80-х років. Пригадаю, як серйозно поставився до

У нашому відділі СІД працюють двоє його вихованців – я і Денис Тоїчкін, аспірант, який досліджує козацьку зброю.

А я залишилась вірна гербам, які, саме дякуючи нашому викладачу і професору, стали мені за основу для написання дисертації. Як це чудово знати – що на початку, при перших кроках в науку, була у тебе дружня підтримка, цінна порада, щире слово. Людини, яку високо цінують за фах його колеги й сьогодні, коли вона пішла з життя.

Спасибі Вам, Вчителю, за науку!

ГЕРАЛЬДИКА ТА ГЕНЕАЛОГІЯ